

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

סוציולוגיה של הסטייה - 53119

תאריך עדכון אחרון 17-08-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): נחמן בן-יהודה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nachman.benyehuda@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: שלישי 13:00-14:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הבנת ופרשנות התנהגויות בלתי קונוונציונאליות וסטיה העסיקו את הסוציולוגיה כמעט מיום היווסדה. בקורס זה נעמוד על התפתחות החשיבה הסוציולוגית במערב בנושא זה, וכיצד ומדוע גובשו מושגי מפתח פרשניים להתנהגויות מסוג זה. סקירה היסטורית תיאורטית זו תחל עם המושגים הראשוניים ותסתיים בהצגת החשיבה בתחום בימים אלו.

מטרות הקורס:

לעמוד על מושגי המפתח והתיאוריות העיקריים/יות בתחום. היינו, כיצד התפתח הליך המחשבה בתחום, מה המתודולוגיות בתחום, וכיצד הוא נראה כיום.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לנסח שאלות מחקריות בחקר סטיה בהקשר התיאורטי הרלבנטי. יכולת אינטלקטואלית בסיסית להתמודד בכלים אנליטיים עם תופעות של סטייה חברתית.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות חובה

שיטת ההוראה בקורס: זום

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מהי סטיה?

הגישה הקלאסית והגישה הניאו-קלאסית

הגישות הפוזיטיביסטיות

פונקציונליזם

פתולוגיה חברתית

דיסאורגניזציה חברתית ואסכולת שיקגו

גישות הקונפליקט

התנהגות סוטה

פיקוח חברתי + Controlology

גישת התיוג

פנומנולוגיה ואקזיסטנציאליזם

מגדר

קונסטרוקטיביזם (יחסי ומלא)

חומר חובה לקריאה:

הספר הבסיסי לקורס זה ואשר מצופה מכל תלמיד/ה לקרוא הוא ספרו העדכני של אריק גוד:
Erich Goode. 2019. *DEVIANT BEHAVIOR*, 12th edition, New York & London:
Routledge (Taylor & Francis Group)

מהדורה הרבה יותר ישנה תורגמה בזמנו על ידי האוניברסיטה הפתוחה ונקראת על הסטיה (הוצאת האוניברסיטה הפתוחה). זו כמובן מהדורה לא מעודכנת אבל אם הדבר מקל עליכם הייתי ממליץ לקרוא עמודים 3-135 (פרקים 1-5). קריאת פרקים 6-14 מומלצת אך ניתן לבחור כמידת עניינכם בפרק ספציפי.

ספר נוסף אשר משקף באסופת מאמרים את התחום ואשר הנחיות לקריאת פריטים ספציפיים ינתנו במהלך הקורס:
Tammy L. Anderson (ed.) 2014. *UNDERSTANDING DEVIANCE*. Routledge.

בנוסף, עליכם לקרוא את:

Goode, Erich. 2004. "Is the Sociology of Deviance still Relevant?" *The American Sociologist*, winter, 46-57. ereserve 505470

Ben-Yehuda, N. 2006. "Contextualizing Deviance Within Social Change and Stability, Morality and Power" *Sociological Spectrum*, 26 (#6): 559-580.

חומר לקריאה נוספת:

למעוניינים להרחיב את ידיעותיהם ולהתעדכן במה שנעשה בתחום מומלץ לעיין ב:
Clifton D. Bryant. (ed.) 2011. *Routledge Handbook of Deviant Behavior*, Chapman & Hall. System number 152884 Call number HM 811 R68
Erich Goode. (ed.). 2015. *The Handbook of Deviance*, Wiley- Blackwell.

ההרצאות בקורס נבנו ממספר מקורות.
Downes, David and Paul Rock. 2011. *Understanding Deviance*. 6th Ed. Oxford University Press. 1360628

A. Liebling, S. Maruna and L. McAra, eds. 2017 *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford University Press.

יש בספר זה מספר רב של פרקים אשר מכסים אספקטים רבים בתחום. הפרק שנכתב ע"י PAUL
ROCK רלבנטי ביותר הוא וסטיה סוציולוגיה על

להלן רשימת הפניות ספציפית לגישות התיאורטיות בהן נדון בקורס:

The Classical and neo-classical approaches:
Ian Taylor, Paul Walton and Jock Young. 1973. *The New Criminology. For a Social Theory of Deviance*. London: Routledge & Kegan Paul. Pp. 1-10.

The positivist Approach:

Ian Taylor, Paul Walton and Jock Young. 1973. *The New Criminology. For a Social Theory of Deviance*. London: Routledge & Kegan Paul. Pp. 10-58, 65-66.

הצגת הגישה הקלאסית, ודוגמאות לגישות פוזיטיביסטיות ספציפיות ניתנת בכמעט כל ספר ברמת מבוא ללימוד סטיה חברתית. גם תרגום ספרו של אריק גוד – על הסטיה - נוגע בעניינים אלו אם כי בצורה מבוזרת יותר. דוגמא טובה אחת היא הפרק האינטגרטיבי הראשון (עמודים 1-45) במהדורה השנייה של הספר של McCaghy:

Charles H. McCAGHY. 1985. *Deviant Behavior*. New York: Macmillan. Pp. 1-45

פירוט חדשני של הגישות השונות ניתן גם למצוא במהדורה ה-12 של ספרו של גוד, פרקים 2 ו-3 (עמודים 28-81):

Goode, Erich. 2019. *Deviant Behavior*. New York: Routledge.

Social Pathology:

Earl Rubington and Martin S. Weinberg. 2011. *The Study of Social Problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press. 7th Edition. Pp. 17-22, 43-46.

Social Disorganization:

Earl Rubington and Martin S. Weinberg. 2011. *The Study of Social Problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press. 7th Edition. Pp. 50-56, 90-91.

Value Conflict:

Earl Rubington and Martin S. Weinberg. 2011. *The Study of Social Problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press. 7th Edition. Pp. 95-99, 128-133.

Deviant Behavior:

Earl Rubington and Martin S. Weinberg. 2011. *The Study of Social Problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press. 7th Edition. Pp. 137-144, 178-185.

Conflict/critical approach:

Earl Rubington and Martin S. Weinberg. 2011. *The Study of Social Problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press. 7th Edition. Pp. 240-246, 284-287.

Labeling:

Earl Rubington and Martin S. Weinberg. 2011. *The Study of Social Problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press. 7th Edition. Pp. 192-198, 233-236.

Constructivism:

Earl Rubington and Martin S. Weinberg. 2011. *The Study of Social Problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press. 7th Edition. Pp. 292-298, 335-348.

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

מידע נוסף / הערות:

העבודה:

העבודה בהיקף של 4-6 עמודים תתמקד ביישום של היבט/נושא תיאורטי לבחירתכם דרך שימוש בתיאוריות ובגישות של סטייה. עליכם לשאול שאלה תיאורטית ולתת לה מענה בעבודתכם. לדוגמא: שאלת הסובייקט והאובייקט בחקר הסטייה: איזה מענה תיאורטי ניתן לשאלה שכזו. עד כמה אחראי ה"סוטה" להתנהגותו הסוטה? ועוד. כמובן שאלו רק דוגמאות. המטרה לכתוב מסמך שידגים דיון קוהרנטי ונהיר - ולא לסכם בנקודות תיאוריות שונות. אתם רשאים להשתמש בחומר ההרצאות, חומרי הקריאה וחומרי נוספים שאתם מוצאים רלבנטיים